

EIROPAS PARLAMENTS

2004

2009

Sesijas dokuments

30.4.2009

B6-0265/2009

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Noslēdzot debates par Padomes un Komisijas paziņojumiem,

ievērojot Reglamenta 103. panta 2. punktu,

iesniedza *Marie Anne Isler Béguin* un *Elisabeth Schroedter*

Verts/ALE grupas vārdā

par stāvokli Moldovā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par stāvokli Moldovā

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par stāvokli Moldovā, īpaši 2005. gada 24. februāra rezolūciju,
 - ņemot vērā Moldovas un ES partnerības un sadarbības nolīgumu, kas stājās spēkā 1998. gada 1. jūlijā,
 - ņemot vērā ES un Moldovas Republikas septītās Sadarbības padomes 2005. gada 22. februāra sanāksmē pieņemto rīcības plānu attiecībā uz Moldovas Republiku,
 - ņemot vērā Komisijas 2008. gada 3. decembra paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei „Austrumu partnerība” (COM(2008)823),
 - ņemot vērā paziņojumus par stāvokli Moldovā, ko Eiropas Savienības prezidentūras vārdā snieguši ES augstais pārstāvis kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā *Javier Solana* un ārējo sakaru komisāre *Benita Ferrero Waldner*,
 - ņemot vērā paziņojumu par sākotnējiem atzinumiem un secinājumiem, kuru sniedza uz Moldovas Republiku nosūtītā starptautiskā vēlēšanu novērošanas misija, kam bija jāseko parlamenta vēlēšanām 2009. gada 5. aprīlī, kā arī ņemot vērā EDSO Demokrātisko iestāžu un cilvēktiesību biroja (*ODIHR*) pēcvēlēšanu ziņojumu par laikposmu no 2009. gada 6. līdz 17. aprīlim,
 - ņemot vērā cilvēktiesību aizsardzības organizācijas „*Amnesty International*” 2009. gada 7. aprīļa Moldovas memorandu par stāvokli Moldovā 2009. gada 17. aprīļa notikumu laikā un pēc tiem,
 - ņemot vērā Moldovas Konstitucionālās tiesas 2009. gada 5. aprīļa lēmumu, ar kuru apstiprināti 2009. gada 5. aprīlī notikušo parlamenta vēlēšanu galīgie rezultāti,
 - ņemot vērā ziņojumu, ko sagatavojusi EP uz Moldovu nosūtītā *ad hoc* delegācija, kura šo valsti apmeklēja laikā no 2009. gada 26. līdz 29. aprīlim,
 - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 2. punktu,
- A. tā kā Eiropas kaimiņattiecību politikā un Austrumu partnerībā, kuru paredzēts drīz sākt, ir atzīta Moldovas tiekšanās uz Eiropu un Moldovas nozīme, kāda tai ir kā valstij, ko senas vēsturiskas, kultūras un ekonomikas saites vieno ar Eiropas Savienības dalībvalstīm;
- B. tā kā saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību politiku ir panākta vienošanās par rīcības plānu, kurā iekļautie priekšlikumi paredz veicināt politiskās un institucionālās reformas, kas dos iespēju Moldovai pamazām integrēties ES politikas jomās un programmās;

- C. tā kā patiesas un līdzsvarotas partnerattiecības var attīstīties tikai uz kopīgu vērtību pamata, jo īpaši attiecībā uz demokrātiju, tiesiskumu, kā arī cilvēktiesību un pilsoņu tiesību ievērošanu;
- D. tā kā 2009. gada 5. aprīlī Moldovā notika parlamenta vēlēšanas, ko uzraudzīja starptautiska vēlēšanu novērošanas misija, kuras sastāvā bija EDSO/*ODIHR* un Eiropas Parlamenta, EDSO Parlamentārās asamblejas un Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas pārstāvji;
- E. tā kā starptautiskā vēlēšanu novērošanas misija savos sākotnējos atzinumos secināja, ka vēlēšanas atbilda daudzām starptautiskām normām un saistībām, taču vajadzīgi turpmāki uzlabojumi, lai nodrošinātu, ka vēlēšanu process notiek bez nevajadzīgas administratīvas iejaukšanās, un palielinātu sabiedrības uzticēšanos;
- F. tā kā opozīcijas partijas un gan Moldovas, gan starptautiskās NVO ir atzīmējušas daudzus pārkāpumus, jo īpaši gadījumus, kad, iespējams, notikusi krāpnieciska balsošana, izmantojot vēlēšanu sarakstu nepilnības, — šādus apgalvojumus EDSO/*ODIHR* savā pēcvēlēšanu starpposma ziņojumā ir vērtējusi kā ticamus, tomēr ne pārāk izplatītus;
- G. tā kā pēc balsu pārskaitīšanas Centrālā vēlēšanu komisija 2009. gada 21. aprīlī publicēja vēlēšanu galīgos rezultātus un Konstitucionālā tiesa tos apstiprināja 2009. gada 22. aprīlī;
- H. tā kā tas, ka daļa Moldovas sabiedrības noraida vēlēšanu rezultātus, apliecina elementāras uzticēšanās trūkumu starp dažādiem Moldovas politiskajiem spēkiem, kā arī dialoga nepieciešamību, valsts demokrātisko procesu lielāku atzīšanu un atbildību par tiem;
- I. tā kā 6. aprīlī tūkstošiem cilvēku spontāni pulcējās galvenajos Kišiņevas laukumos, protestējami pret vēlēšanu īstenošanu un rezultātiem; tā kā 7. aprīlī demonstrantu grupa ieņēma un pārmeklēja vairākas valdības ēkas un nozaga tajās materiālus un dokumentus, kā arī aizdedzināja Moldovas parlamentu un prezidenta pili; tā kā šī rīcība izraisīja Moldovas policijas un demonstrantu vardarbīgas sadursmes, kuru laikā trīs cilvēki tika nogalināti, daudzi ievainoti un vairāki simti personu arestēti;
- J. tā kā Moldovas policijas un drošības spēki demonstrāciju apspiešanas laikā rīkojās brutāli un vardarbīgi, kad notika demonstrantu aresti, kad viņi atradās policijas iecirkņos un cietumos, un tā kā daudzus cilvēkus arestēja civilā tērpti policisti, kuri neapliecināja savu identitāti; tā kā daudziem arestētajiem cilvēkiem bija liegta sazināties ar tuviniekiem un juristiem un izmantot citus atbalsta veidus;
- K. tā kā Moldovas un ārzemju žurnālisti bija pakļauti iebiedēšanai, aizskaršanai, arestam un atteikumam iebraukt valstī, liedzot viņiem veikt savu darbu un tādējādi ierobežojot iespēju izplatīt informāciju un ziņot par traģiskajiem notikumiem;
- L. tā kā pēc vēlēšanām Moldovas varas iestādes pastiprināja spiedienu pret NVO, dažas no tām apsūdzot demonstrāciju organizēšanā un pieprasot tām īsā laikposmā iesniegt dokumentus par viņu fiskālo stāvokli un bankas rēķiniem;
- M. tā kā Moldovas valdība apsūdzēja Rumāniju par iesaistīšanos pēcvēlēšanu demonstrācijās un izraidīja Rumānijas vēstnieku; tā kā Moldovas valdība arī atjaunoja prasību šīs ES

dalībvalsts pilsoņiem uzrādīt vīzu;

- N. tā kā Eiropas Savienība, izmantojot savu Austrumu partnerības programmu, cenšas panākt lielāku stabilitāti, labāku pārvaldību un ekonomikas attīstību Moldovā un citās valstīs aiz ES austrumu robežas;
- O. tā kā ceturtda daļa Moldovas pilsoņu dzīvo ārzemēs; tā kā vēlētāju aktivitāte Moldovas emigrantu vidū bija ļoti zema, kam iemesli bija informācijas trūkums un nelielais vēlētāju skaits;
- P. tā kā pašreizējais ES un Moldovas vīzu atvieglošanas režīms rada bažas un vilšanos Moldovas pilsoņiem, kuru vīzas pieteikumi dalībvalstīs netiek pietiekami izskatīti,
 - 1. stingri nosoda visus vardarbības un vandālisma aktus, kas notika demonstrāciju laikā un policijas un drošības spēku vardarbīgās, nesamērīgās un diskriminējošās represijas pret demonstrantiem un aculieciniekiem, uz labu laimi arestējot cilvēkus, piekaujot viņus, slikti apejoties ar viņiem un pakļaujot tādai rīcībai, ko varētu pielīdzināt spīdzināšanai;
 - 2. mudina Moldovas valdības kompetentās ministrijas šajā sakarībā izdarīt nepieciešamos secinājumus par nopietniem un pastāvīgiem cilvēktiesību pārkāpumiem un juridisko procedūru neievērošanu attiecībā pret cilvēkiem, kas aizturēti demonstrāciju laikā un pēc tām, uzņemties politisku atbildību par notikušo un attiecīgos gadījumos atbildīgajām personām atkāpties no amata;
 - 3. pauž gandarījumu, ka visi demonstrāciju laikā arestētie tagad ir atbrīvoti, tomēr mudina Moldovas varas iestādes arī apturēt turpmākos tiesas procesus pret tiem, kuri bija arestēti par piedalīšanos demonstrācijās;
 - 4. aicina izveidot neatkarīgu un objektīvu komiteju, kura izmeklētu 2009. gada 6. un 7. aprīļa vardarbīgos notikumus un kurā pilnībā piedalītos valdības, opozīcijas un Moldovas pilsoniskās sabiedrības pārstāvji un starptautiskie eksperti no Eiropas Padomes un ES;
 - 5. uzskata, ka šajā ziņā tādas komitejas izveide ir galvenais pasākums, kura mērķis ir atjaunot uzticību starp partijām, lai liktu pamatu valsts mēroga dialogam starp valdību, opozīcijas partijām un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem; uzskata, ka šādā dialogā būtiski jācenšas pašos pamatos uzlabot demokrātiskās procedūras un demokrātisko institūciju darbību Moldovā un ka nekavējoties jānovērš nepilnības, kas minētas starptautiskās vēlēšanu novērošanas misijas atzinumos;
 - 6. uzstāj, ka pienācīgi jāsauc pie atbildības un jātiesā tās personas, kas atzītas par atbildīgām brutālā vardarbībā pret aizturētajiem; turklāt uzsver, ka šīs izmeklēšanas komitejas atzinumu rezultātā Moldovā jāīsteno pilnvērtīga tiesību sistēmas un policijas spēku reforma;
 - 7. pauž nopietnas bažas par pasākumiem, ko Tieslietu ministrija pēc 7. un 8. aprīļa notikumiem nesēn īstenojusi pret pilsoniskās sabiedrības organizācijām; uzsver, ka administratīvo un fiskālo kontroli nedrīkst ļaunprātīgi izmantot, lai apklusinātu valdības kritizētājus;

8. uzsver, ka ļoti svarīgi ir nodrošināt pilnīgu atbilstību starptautiskām demokrātijas normām pirms vēlēšanām, to laikā un pēc tām, lai tālāk attīstītu Moldovas un Eiropas Savienības attiecības;
9. atzīmē starptautiskās vēlēšanu novērošanas misijas paziņojumu par sākotnējiem atzinumiem un secinājumiem, kurā teikts, ka vēlēšanas atbilda daudzām starptautiskām normām un saistībām, taču vērš uzmanību uz to, ka vajadzīgi turpmāki uzlabojumi, lai nodrošinātu, ka vēlēšanu process notiek bez nevajadzīgas administratīvas iejaukšanās, un palielinātu sabiedrības uzticēšanos;
10. vienlaikus atzīmē opozīcijas partiju un gan Moldovas, gan starptautisko NVO vērā ņemamos apgalvojumus par daudziem pārkāpumiem un jo īpaši gadījumiem, kad, iespējams, notikusi krāpnieciska balsošana, izmantojot vēlēšanu sarakstu nepilnības, situācijā, kad opozīcijas spēkiem iespēja izmantot plašsaziņas līdzekļus bija nevienlīdzīga vai vispār liegta;
11. turklāt atzīmē, ka Moldovas Republikas Konstitucionālā tiesa apstiprināja Moldovas parlamenta vēlēšanu galīgos rezultātus tāds, kādus tos paziņoja Centrālā vēlēšanu komisija, un ka šo Konstitucionālās tiesas lēmumu nav iespējams tālāk pārsūdzēt;
12. pauž nožēlu, ka Moldovas valdība necentās atbilstīgi Venēcijas komisijas ieteikumiem atvieglot balsošanu savas valsts pilsoņiem, kas dzīvo ārzemēs; aicina Moldovas varas iestādes pieņemt vajadzīgos pasākumus, lai tos laikus īstenotu;
13. mudina Padomi un Komisiju pārskatīt ES vīzu sistēmu Moldovai, lai būtu iespējams izmantot labāk reglamentētu ceļošanas režīmu; tomēr cer, ka Moldovas pilsoņi neizmantos vīzu un ceļošanas labāku sistēmu, lai masveidā atstātu savu valsti, taču tā viņus mudinās aktīvi piedalīties savas izcelsmes valsts turpmākā attīstībā;
14. atzinīgi vērtē Rumānijas valdības sākotnējos centienus mierīgi reaģēt uz Moldovas valdības vienpusējiem pasākumiem pret Rumānijas vēstnieku un Rumānijas pilsoņiem, kā arī centienus atjaunot labas abu kaimiņvalstu attiecības; tomēr pauž dziļu nožēlu par prezidenta *T. Basescu* ierosmēm, kas paredz paātrināt procedūras tiem Moldovas pilsoņiem, kuri iesnieguši pieteikumus Rumānijas pilsonības iegūšanai, un kas ir pretrunā centieniem mazināt šo saspīlējumu;
15. uzsver, ka Komisijai, Padomei un dalībvalstīm pilnībā jāizmanto Eiropas kaimiņattiecību politikas programma un jo īpaši jaunā Austrumu partnerības programma, lai panāktu lielāku stabilitāti, labāku pārvaldību un ekonomikas attīstību Moldovā un citās valstīs aiz ES austrumu robežas;
16. tomēr uzsver, ka jautājumam par demokrātisko procedūru pilnīgu ievērošanu un demokrātisko institūciju pareizu darbību, tiesiskuma, cilvēktiesību un minoritāšu tiesību ievērošanu, kā arī konstruktīva dialoga atzīšanu, lai risinātu pašreizējos konfliktus, ir jābūt prioritātei augstākā līmeņa sanāksmē, kas veltīta Austrumu partnerībai un notiks Prāgā 2009. gada 7. maijā, un ka, plašāk raugoties, šim jautājumam arī jābūt būtiskam Austrumu partnerības programmas sekmīgas īstenošanas elementam;
17. vēlreiz uzsver, ka Eiropas Savienībai jādara viss iespējamais savu pilnvaru robežās, lai

piedāvātu Moldovas tautai patiesu eiropesku nākotni; mudina visus politiskos spēkus Moldovā un šīs valsts partnerus neizmantojot ļaunprātīgi šo pašreiz nestabilo stāvokli, lai novirzītu Moldovu no tās virzības uz Eiropu;

18. no jauna atgādina par EP pilnīgu atbalstu Moldovas Republikas teritoriālai integritātei un suverenitātei un aicina Eiropas Savienībai stingrāk iesaistīties un uzņemties vadošo lomu sarunu procesā par Piedņestras konfliktu;
19. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijai, Padomei, Eiropas Padomes un EDSO parlamentārajām asamblejām, kā arī Moldovas valdībai un parlamentam.